

UZASADNIENIE

Wyrokiem 23 września 2020r. Sąd Okręgowy w Częstochowie:

1. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z 6 kwietnia 2020r. numer (...) i ustalił, że A. P. nie odpowiada za zobowiązania (...) Spółki Jawnej w C. obejmujące należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy, w tym Fundusz Solidarnościowy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami za zwłokę za okres od września do października 2019r. w łącznej kwocie 23.097,32 zł (;
2. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z 6 kwietnia 2020r. numer (...) i ustalił, że P. P. nie odpowiada za zobowiązania (...) Spółki Jawnej w C. obejmujące należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy, w tym Fundusz Solidarnościowy od stycznia 2019r. i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami za zwłokę za okresy od lipca do sierpnia 2018r., od października 2018r. do stycznia 2019r., od września do października 2019r. w łącznej kwocie 67.101,27zł;
3. zasądził od organu rentowego A. P. kwotę 3.600zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
4. zasądził od organu rentowego na rzecz P. P. kwotę 5.400zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że 5 sierpnia 2016r. do Krajowego Rejestru Sądowego wpisano (...) Ośrodek Zdrowia (...) sp.j. w C.. Pierwszymi współnikami spółki byli A. P. i D. P.. Wpisem z 25 września 2019r. ujawniono, że D. P. przestał być współnikiem spółki a w jego miejsce wszedł P. P.. A. P. i P. P. pozostają współnikami spółki do dnia dzisiejszego.

Od 2016r. spółka prowadzi działalność leczniczą i zatrudnia pracowników, w związku z czym zobowiązana jest uiszczać składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy (w tym Fundusz Solidarnościowy) i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

Za miesiące lipiec i sierpień 2018r., od października 2018r. do stycznia 2019r., od kwietnia 2019r. do października 2019r. spółka nie wywiązała się prawidłowo z obowiązku zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, natomiast za miesiące sierpień 2018r., od listopada 2018r. do stycznia 2019r. i od kwietnia do października 2019r. nie wywiązała się prawidłowo również z obowiązku zapłaty składek na Fundusz Pracy (w tym Fundusz Solidarnościowy) i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W dniu 9 stycznia 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. zawarł z płatnikiem składek (...) Ośrodkiem Zdrowia (...) sp.j. w C. umowę nr (...) o rozłożenie na raty należności z tytułu składek, którą objęto należności w łącznej kwocie 142.851,52zł, z tytułu:

1. składek na ubezpieczenia społeczne za okres od czerwca 2018r. do września 2019r. w kwocie 102.171,52zł (w tym należność główna 97.510,12zł, odsetki za zwłokę 4.615zł i koszty upomnienia 46,50zł);
2. składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od maja 2018r. do września 2019r. w kwocie 32.641,42zł (w tym należność główna 30.994,62zł, odsetki za zwłokę 1.612zł i koszty upomnienia 34,80zł);
3. składek na Fundusz Pracy w tym Fundusz Solidarnościowy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w kwocie 8.038,58zł (w tym należność główna 7.665,38zł, odsetki za zwłokę 350zł i koszty upomnienia 23,20zł).

Do powyższej należności organ rentowy doliczył opłatę prolongacyjną w łącznej kwocie 4.683zł, co stanowi 50% stawki odsetek za zwłokę, obowiązującej w dniu zawarcia umowy.

Należność objęta ww. umową została rozłożona na 17 rat płatnych w kolejnych miesiącach od stycznia 2020r. do maja 2021r.

W dniu 28 lutego 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. zawarł z płatnikiem składek (...) Ośrodkiem Zdrowia (...) sp.j. w C. aneks nr (...) do umowy nr (...), na mocy którego zmieniony został harmonogram spłaty należności z tytułu składek objętych ulgą a nieopłaconych do dnia sporządzenia aneksu oraz zmianą terminu płatności rat z 13-go dnia każdego miesiąca na 17-ty dzień każdego miesiąca, w związku z czym zmianie uległa również wysokość opłaty prolongacyjnej – obniżono ją do kwoty 4.642zł.

Do dnia wydania zaskarżonych w niniejszej sprawie decyzji z 6 kwietnia 2020r. płatnik składek terminowo i w prawidłowej wysokości regulował kolejne raty wynikające z powyższego układu.

W dniu 9 stycznia 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. zawarł z płatnikiem składek (...) Ośrodkiem Zdrowia (...) sp.j. w C. umowę nr (...) o rozłożenie na raty należności z tytułu składek, którą objęto należności w łącznej kwocie 12.432,57 zł, z tytułu:

1. składek na ubezpieczenia społeczne za październik 2019r. w kwocie 8.583,89zł (w tym należność główna 8.563,29zł, odsetki za zwłokę 9zł i koszty upomnienia 11,60zł);
2. składek na ubezpieczenie zdrowotne za październik 2019r. w kwocie 3.158,87 zł (w tym należność główna 3.147,27zł i koszty upomnienia 11,60zł);
3. składek na Fundusz Pracy w tym Fundusz Solidarnościowy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w kwocie 689,81zł.

Do powyższej należności organ rentowy doliczył opłatę prolongacyjną w łącznej kwocie 333zł, co stanowi 50% stawki odsetek za zwłokę, obowiązującej w dniu zawarcia umowy.

Należność objęta ww. umową została rozłożona na 12 rat płatnych w kolejnych miesiącach od lutego 2020r. do stycznia 2021r.

W dniu 28 lutego 2020r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. zawarł z płatnikiem składek (...) Ośrodkiem Zdrowia (...) sp. j. w C. aneks nr (...) do umowy nr (...), na mocy którego zmieniony został harmonogram spłaty należności z tytułu składek objętych ulgą a nieopłaconych do dnia sporządzenia aneksu oraz zmianą terminu płatności rat z 6-go dnia każdego miesiąca na 17-ty dzień każdego miesiąca, w związku z czym zmianie uległa również wysokość opłaty prolongacyjnej – podwyższono ją do kwoty 357zł.

Do dnia wydania zaskarżonych w niniejszej sprawie decyzji z 6 kwietnia 2020r. płatnik składek terminowo i w prawidłowej wysokości regulował kolejne raty wynikające z powyższego układu.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd pierwszej instancji uznał, że odwołania zasługują na uwzględnienie.

W rozważaniach prawnych powołano art. 31 i 32 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2020r., poz. 266 ze zm.) oraz art. 107 § 1, art. 108, art. 109, art. 115 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2018r., poz. 800 ze zm.),

Sąd stwierdził, że nie ulega wątpliwości, iż A. P. i P. P. na dzień wydania zaskarżonych decyzji byli współnikami (...) Ośrodka Zdrowia (...) sp.j. w C., wobec czego na mocy art. 115 § 1 Ordynacji podatkowej co do zasady odpowiadali całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką i z pozostałymi współnikami za zaległości składowe spółki istniejące w tej dacie. Jednocześnie ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że całość zaległości objętych zaskarżonymi

w niniejszej sprawie decyzjami została objęta układami ratalnymi zawartymi przez organ rentowy z płatnikiem składek 9 stycznia 2020r. i aneksowanymi 28 lutego 2020r. Poza sporem pozostaje przy tym, że do dnia wydania zaskarżonych decyzji płatnik składek terminowo i w prawidłowej wysokości regulował kolejne raty wynikające z obu układów ratalnych.

Sąd tutaj podkreślił, że co do zasady sądy powszechne badają prawidłowość zaskarżonych decyzji organów rentowych na dzień ich wydania, stąd też okoliczności mające miejsce po tej dacie, nie mają wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

Następnie Sąd powołał art. 29 ust. 1 ustawy systemowej.

W ocenie Sądu Okręgowego z systemowej wykładni powyższego przepisu wprost wynika, że skoro ustawodawca dopuścił spłatę zaległości z tytułu składek

w terminach ustalonych przez ZUS w umowie ratalnej, to tym samym kwota zaległości nie jest wymagalna przed nadejściem umówionych terminów, natomiast staje się wymagalna dopiero w sytuacji, gdy dłużnik nie spłaci rat w terminach ustalonych przez ZUS (art. 29 ust. 3 ustawy systemowej). W konsekwencji powyższego, skoro odwołujący wykazali, że płatnik składek systematycznie reguluje należności określone w układach ratalnych, które w całości pochłaniają należności ustalone w zaskarżonych decyzjach, to tym samym nie stały się one jeszcze wymagalne (nie nadszedł termin ich płatności), a co za tym idzie brak jest podstaw

do przenoszenia ich na współników spółki. Powyższe wynika z treści art. 108 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej, który stanowi, że postępowanie w sprawie odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej nie może zostać wszczęte przed upływem terminu płatności ustalonego zobowiązania. Tym samym skoro na skutek prawidłowej realizacji przez płatnika składek układów ratalnych nie nadszedł jeszcze termin płatności objętych nimi należności, to organ rentowy nie miał w ogóle możliwości wszczęcia postępowania w przedmiocie przeniesienia ich na odwołujących (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 13 lutego 2019r., III AUa 696/18).

Orzeczono na mocy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Apelację od wyroku złożył organ rentowy zarzucając naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 115 § 1 i art. 108 § 2 pkt 1 ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (t.j.: Dz.U. z 2020r., poz. 1325 ze zm.) w związku z art. 31 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.: Dz.U.

z 2020r., poz. 266 ze zm.) poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i nie obciążenie odpowiedzialnością za zobowiązania spółki jawnej współników tej spółki, w sytuacji zaistnienia przesłanek wymaganych w powołanych przepisach do określenia tej odpowiedzialności.

W oparciu o powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołań i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wniesiona przez organ rentowy zasługuje częściowo na uwzględnienie.

Uzupełniając ustalenia Sądu pierwszej instancji należy dodać, że decyzją z 30 września 2019r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. przeniósł odpowiedzialność na A. P. za zobowiązania płatnika składek (...) Spółka jawna z siedzibą w C. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy w tym

Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami za zwłokę m.in. za okres od lipca do sierpnia 2018r. oraz od października 2018r. do stycznia 2019r.

Do odpowiedzialności składkowej osób trzecich stosuje się, stosownie do treści art. 31 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.: Dz.U. z 2022r., poz. 1009 ze zm. – dalej jako ustawa systemowa), wskazane przepisy ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (t.j.: Dz.U. z 2021r., 1540 ze zm. – dalej jako o.p.)

Rozpoznając sprawę Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy niesłusznie jednak uznał, że zawarcie układów ratalnych obejmujących należności wskazane w zaskarżonych decyzjach uniemożliwia przeniesienie odpowiedzialności na współnika spółki jawnej za zaległości z tytułu składek.

Zgodnie z treścią art. 107 § 1 o.p. w przypadkach i w zakresie przewidzianych w niniejszym rozdziale (rozdział 15 odpowiedzialność podatkowa osób trzecich) za zaległości podatkowe podatnika odpowiadają całym swoim majątkiem solidarnie z podatnikiem również osoby trzecie.

Zakres odpowiedzialności osoby trzeciej wynika z art. 107 § 1 i § 2 pkt 2 i 4 o.p. w związku z art. 31 ustawy systemowej. Zgodnie z art. 107 § 1 o.p. przedmiotem tej odpowiedzialności są zatem zaległości składkowe płatnika, a więc - stosownie do art. 51 § 1 o.p. w związku z art. 31 ustawy systemowej - zobowiązania, których termin płatności wyznaczony w przewidziany przepisami prawa sposób upłynął.

Zgodnie z art. 51 § 1 o.p. zaległością podatkową jest podatek nie zapłacony w terminie płatności. Rozłożenie zaległości na raty i ustanowienie nowych terminów płatności nie zmienia faktu, że zaległość istnieje (tak Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 28 czerwca 2004r., FSK 227/04). Należności z tytułu składek ubezpieczeniowych stają się wymagalne w dacie obowiązku ich wyliczenia i zapłaty. Brak zapłaty powoduje powstanie zaległości składkowych z mocy samego prawa, to jest art. 51 § 1 o.p. w związku z art. 31 ustawy systemowej. Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy systemowej ze względów gospodarczych lub innych przyczyn zasługujących na uwzględnienie ZUS może na wniosek dłużnika odroczyć termin płatności należności z tytułu składek oraz rozłożyć należności na raty, uwzględniając możliwości płatnicze dłużnika oraz stan finansów ubezpieczeń społecznych. Rozłożenie na raty niezapłaconych w terminie składek ubezpieczeniowych nie powoduje jednak, że przestają one istnieć z powodu braku wymagalności. Rozłożenie na raty zaległości jest jedynie dobrą wolą wierzyciela, który wyraża zgodę na uregulowanie zaległości w określonych kwotach i terminach.

W konsekwencji składki ubezpieczeniowe objęte umową ratalną istnieją nadal i są zaległościami składkowymi (tak Wojewódzki Sąd Administracyjny w Opolu w wyroku z 9 marca 2018r., I SA/Op 11/18).

Powołany przez Sąd pierwszej instancji wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 13 lutego 2019r., III AUa 696/18 dotyczy innego stanu faktycznego, gdyż Sąd w tamtej sprawie rozstrzygał o zasadności decyzji dotyczącej odpowiedzialności członka zarządu spółki kapitałowej. W sprawie tej, w związku z wniesioną skargą kasacyjną, wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z 4 marca 2021r., II USKP 26/21 wyjaśniając w uzasadnieniu orzeczenia, że decyzja przypisująca odpowiedzialność za składki członkowi zarządu ma charakter konstytutywny, a nie deklaratoryjny. Zawarcie układu ratalnego w rozumieniu art. 29 ust. 1 ustawy systemowej sprawia, że wobec spółki nie może toczyć się egzekucja, to zrozumiałe jest, że akcesoryjna, wtórna i niesamoistna odpowiedzialność członka zarządu za zobowiązania spółki nie aktualizuje się. Konkluzja ta znajduje potwierdzenie w treści art. 116 § 1 o.p. Przepis przewiduje, że za zaległości podatkowe spółki z ograniczoną odpowiedzialnością odpowiadają solidarnie całym swoim majątkiem członkowie jej zarządu, jeżeli egzekucja z majątku spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna. Znaczy to tyle, że subsydiarna odpowiedzialność za cudzy dług ma miejsce, jeśli podmiot bezpośrednio zobowiązany nie realizuje

swojego zobowiązania w ramach określonych prawem. W rezultacie, jasne jest, że sytuacja taka nie zachodzi, jeśli organ rentowy dostrzegł podstawy do umownego rozłożenia zaległości składkowej na raty. Realizacja przez spółkę układu ratalnego sprawia bowiem, że egzekucja jest skuteczna, a zatem nie ziszcza się przesłanka z art. 116 § 1 o.p., a to oznacza, że nie ma podstaw do obciążenia członka zarządu odpowiedzialnością.

W przypadku natomiast spółki jawnej odpowiedzialność jej wspólników za dług spółki powstaje ex lege w stosunku do każdego ze wspólników oddzielnie.

Na podstawie art. 22 § 2 k.s.h. każdy wspólnik odpowiada za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem solidarnie z pozostałymi wspólnikami oraz ze spółką, decyzja wydana na podstawie art. 115 § 1 o.p. ma więc wobec wspólników spółki jawnej charakter deklaracyjny.

W ramach odpowiedzialności cywilnej egzekucja wobec wspólnika nie może być prowadzona zanim egzekucja z majątku spółki okaże się bezskuteczna (art. 31

§ 1 k.s.h.), w czym wyraża się subsydiarność tej odpowiedzialności. Mimo umiejscowienia art. 115 o.p. w rozdziale regulującym odpowiedzialność osób trzecich, nasuwającego sugestię, że odpowiedzialność za zobowiązania wspólników spółki jawnej należy traktować tak, jakby wspólnicy byli "osobami trzecimi" wobec dłużnika (płatnika) w rozumieniu art. 108 § 4 tej ustawy, w rzeczywistości podstawa ich odpowiedzialności jest inna, pierwotna, na co wskazuje także art. 108 § 4 o.p., stwierdzający, że orzeczenie o odpowiedzialności wspólników za zaległości podatkowe spółki z tytułu zobowiązań podatkowych powstałych w sposób przewidziany w art. 21 § 1 pkt 1 nie wymaga uprzedniego wydania decyzji, o których mowa w art. 108 § 2 pkt 2 (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 września 2017r., II UZ 51/17).

Zgodnie z treścią art. 115 § 1 o.p. wspólnik spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej oraz komplementariusz spółki komandytowej albo komandytowo-akcyjnej odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką i z pozostałymi wspólnikami za zaległości podatkowe spółki. Jak trafnie wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu w wyroku z 16 października 2019r., I SA/Wr 173/19 z treści art. 115 o.p. nie wynika jakiegokolwiek uzależnienie orzeczenia o odpowiedzialności wspólnika spółki jawnej od braku majątku spółki, czy wyniku prowadzonej wobec niej egzekucji. Z przepisu tego nie można wyprowadzić żadnych wniosków co do przedwczesności orzeczenia w sprawie o odpowiedzialności podatkowej strony (odpowiedzialności składkowej w rozpoznawanej sprawie).

Podkreślić też należy, że art. 115 § 1 o.p. nie zawiera żadnych przesłanek egzoneracyjnych. Odpowiedzialność wspólników nie jest oparta na zasadzie winy i nie ma znaczenia ustalenie przyczynienia się do powstania zaległości.

Ustawodawca przewidział jedynie, w art. 108 § 4 o.p., że egzekucja zobowiązania wynikającego z decyzji o odpowiedzialności podatkowej osoby trzeciej może być wszczęta dopiero wówczas, gdy egzekucja z majątku podatnika okazała się w całości lub w części bezskuteczna, odstąpiono od czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych albo nie przystąpiono do egzekucji administracyjnej w wyniku uprawdopodobnienia przez organ egzekucyjny braku możliwości uzyskania w toku egzekucji administracyjnej kwoty przewyższającej koszty egzekucyjne.

Inaczej jest w przypadku członków zarządu – gdzie zgodnie z treścią art. 116

§ 1 o.p. odpowiedzialność za składki powstanie dopiero po wykazaniu bezskuteczności egzekucji. I faktycznie w przypadku członka zarządu przy terminowej realizacji układu ratalnego nie można mówić o bezskuteczności egzekucji, która zgodnie ze wskazanym przepisem uniemożliwia samo przeniesienie odpowiedzialności (wydanie orzeczenia o przeniesieniu odpowiedzialności na osobę trzecią – członka zarządu). Natomiast art. 115 o.p., ani żaden inny przepis tej ustawy, nie uzależnia samego wydania orzeczenia o odpowiedzialności wspólników spółki jawnej za zaległości podatkowe (składkowe) tej spółki od wykazania bezskuteczności egzekucji. Jedynie, stosownie do treści art. 108 § 4 o.p., egzekucja (co na miejsce już po wydaniu decyzji o przeniesieniu odpowiedzialności) zobowiązania wynikającego z decyzji o odpowiedzialności podatkowej wspólnika spółki jawnej może być wszczęta dopiero wówczas, gdy egzekucja z majątku podatnika okazała się w całości lub w części bezskuteczna, odstąpiono od czynności zmierzających do zastosowania środków egzekucyjnych albo nie przystąpiono do egzekucji administracyjnej

w wyniku uprawdopodobnienia przez organ egzekucyjny braku możliwości uzyskania w toku egzekucji administracyjnej kwoty przewyższającej koszty egzekucyjne. Podsumowując tą część rozważań należy stwierdzić, że istniała zaległość składkowa (za okresy wskazane w zaskarżonych decyzjach) spółki jawnej, której odwołujący są współnikami, a rozłożenie tej zaległości na raty nie stanowiło przeszkody do wydania deklaratoryjnej decyzji o odpowiedzialności współników spółki jawnej za zobowiązania spółki.

Natomiast okoliczność, że układ ratalny jest realizowany zgodnie z ustalonym harmonogramem spłat zaległości składkowych stanowić będzie jedynie przeszkodę do wszczęcia egzekucji zobowiązania wynikającego z decyzji o odpowiedzialności współnika spółki jawnej – a to stosowanie do treści art. 108 § 4 o.p.

Wspólnicy spółki jawnej odpowiadają za wszystkie zaległości spółki istniejące w okresie, w którym byli współnikami – bez względu na datę ich powstania.

W przypadku aktualnych (obecnych) współników spółki jawnej art. 115 § 1 o.p. nie ogranicza ich odpowiedzialności do tych należności, jakie powstały w okresie,

w którym mieli oni taki status. Oznacza to, że ponoszą oni odpowiedzialność podatkowo – składkową za wszystkie zaległości spółki istniejące w okresie, w którym byli oni współnikami – bez względu na datę ich powstania.

Wskazać ponadto należy, że solidarny charakter odpowiedzialności współnika spółki jawnej wynika z mocy ustawy (art. 115 § 1 o.p.), a więc z mocy samego prawa. W decyzji przenoszącej odpowiedzialność na współnika spółki jawnej za zobowiązania spółki nie ma zatem żadnych przesłanek o charakterze uznaniowym, które byłyby zależne od organu ustalającego odpowiedzialność. Wszystkie przesłanki odpowiedzialności osoby trzeciej są ustawowo określone.

Odpowiedzialność współników spółek wskazanych w art. 115 o.p. obejmuje zaległości podatkowe (składkowe) spółki. Odpowiedzialność ta dotyczy także innych należności wskazanych w art. 107 § 2 o.p.

Zgodnie z treścią art. 29 ust. 2 ustawy systemowej od składek, które rozłożono na raty, nie nalicza się odsetek za zwłokę począwszy od następnego dnia po dniu wpływu wniosku o udzielenie tych ulg. Literalne brzmienie treści wskazanego przepisu przesądza, że zaskarżone decyzje nie mogą obejmować swoją treścią odsetek należnych organowi rentowemu już po dniu wpływu wniosku o zawarcie układu ratalnego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 14 listopada 2019r.,

III AUa 152/19 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 12 marca 2013r.,

III AUa 953/12).

Zaskarżonymi decyzjami, które zostały wydane 6 kwietnia 2020r. przeniesiono na odwołujących zobowiązania spółki jawnej obejmujące odsetki za zwłokę naliczone na dzień 6 kwietnia 2020r. Tymczasem w dniu 9 stycznia 2020r. zostały zawarte dwa układy ratalne (szczegółowo opisane przez Sąd pierwszej instancji), a to na skutek wniosków złożonych w dniu 6 listopada 2019r. dotyczącego m.in. okresu lipiec – sierpień 2019r., październik 2018r. – styczeń 2019r. i wrzesień 2019r. oraz w dniu

20 listopada 2019r. dotyczącego okresu październik 2019r.

Układ ratalny określa bezspornie odsetki od kwot poszczególnych składek na dzień złożenia wniosku o rozłożenie na raty. Rozłożenie należności z tytułu składek na raty skutkuje nienaliczaniem odsetek za zwłokę, począwszy od następnego dnia po dniu wpływu wniosku o udzielenie tego rodzaju ulg. Natomiast od następnego dnia po złożeniu wniosku naliczana jest opłata prolongacyjna na zasadach określonych w ustawie Ordynacja podatkowa. Dopiero w sytuacji, w której dłużnik nie spłaca w terminie ustalonych rat, pozostała kwota staje się natychmiast wymagalna wraz z odsetkami za zwłokę naliczonymi na zasadach określonych w ustawie - Ordynacja podatkowa (art. 29 ust. 3 o.p.). Wobec czego, skoro od momentu złożenia wniosku o rozłożenie należności na raty nie są naliczane odsetki, a odwołujący do dnia wydania zaskarżonej decyzji, w terminie realizowali spłaty zgodnie z zawartym układem ratalnym, to organ rentowy winien był wstrzymać się z naliczeniem odsetek za dni przypadające po złożeniu przez odwołujących wniosku o zawarcie umowy ratalnej i wylizania odsetek w zaskarżonej decyzji do dnia jej wydania.

Wskazać przy tym należy, że sama okoliczność, iż odwołujący po wydaniu zaskarżonych decyzji regulowali należności w związku z realizacją układów ratalnych nie wpływa na prawidłowość określonych w zaskarżonych decyzjach należności. Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W rozpoznawanej sprawie, jak wskazano powyżej, zaskarżone decyzje mają charakter deklaracyjny. Postępowanie sądowe ma charakter odwoławczy. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem – w aspekcie formalnym i materialnym – decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Jest zatem postępowaniem kontrolnym. Badanie owej legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji. Zatem o zasadności decyzji decydują okoliczności istniejące w chwili jej wydania. Postępowanie dowodowe przed sądem jest postępowaniem sprawdzającym, weryfikującym ustalenia dokonane przez organ rentowy. Dlatego też późniejsza zmiana okoliczności faktycznych, tak jak w omawianej sprawie – dokonywanie spłaty zadłużenia – nie może stanowić podstawy do uznania decyzji za wadliwą i jej zmiany.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny, na mocy art. 386 § 1 k.p.c.:

1. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 ustalając, że A. P. nie odpowiada za zobowiązania (...) Spółki Jawnej w C. obejmujące tylko odsetki za zwłokę naliczone:

- za okres od dnia 7 listopada 2019r. do dnia 6 kwietnia 2020r.

w odniesieniu do składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy w tym Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za wrzesień 2019r.

- za okres od dnia 21 listopada 2019r. do dnia 6 kwietnia 2020r. w odniesieniu do składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy w tym Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za październik 2019r.

oraz oddalił odwołanie A. P. w pozostałym zakresie;

2. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2 ustalając, że P. P. nie odpowiada za zobowiązania (...) Spółki Jawnej w C. obejmujące tylko odsetki za zwłokę naliczone:

- za okres od dnia 7 listopada 2019r. do dnia 6 kwietnia 2020r.

w odniesieniu do składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy w tym Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za lipiec - sierpień 2018r., październik 2018r. - styczeń 2019r. i wrzesień 2019r.

- za okres od dnia 21 listopada 2019r. do dnia 6 kwietnia 2020r. w odniesieniu do składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy w tym Solidarnościowy Fundusz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za październik 2019r.

oraz oddalił odwołanie P. P. w pozostałym zakresie;

W pozostałej części apelacja organu rentowego została oddalona na mocy art. 385 k.p.c. jako nieuzasadniona.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążania odwołujących obowiązkiem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym na rzecz organu rentowego. Sąd miał tutaj na uwadze okoliczności w jakich doszło do wydania zaskarżonych decyzji – a mianowicie decyzje przenoszące odpowiedzialność na odwołujących za zobowiązania spółki jawnej zostały wydane w niewielkiej odległości czasowej po zawarciu układów ratalnych i w sytuacji, gdy zawarte układy ratalne, jak wynika z ustaleń Sądu pierwszej, były realizowane zgodnie z określonymi terminami płatności. Zatem w ocenie Sądu drugiej instancji okoliczności sprawy wskazują, że nie byłoby słuszne dodatkowe obciążenie odwołujących obowiązkiem poniesienia kosztów zastępstwa procesowego.

/-/ SSA Małgorzata Andrzejewska